Ч. 156 (13.741). Львів, пятниця 27. липня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол. Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Директор Іван Бабій застрілений.

ПАТ повідомляє:

В середу рано вбито у Львові скритовбивчим стрілом у голову Івана Бабія, директора державної гімназії з українською викладовою мовою. Дир. Бабій мешкав при вул. Петра ч. 19а. Вбивства доконано недалеко його помешкання. Підчас погоні поліція схопила справника. В тім моменті справник стрілив собі в голову з револьверу марки „Оргеш", який найдено при нім. Тяжко раненого і непритомного справника відвезли до шпиталю. При ньому найшла поліція документ тотожности на прізвище Савчука з Радехова. Прокуратор і поліція веде слідство.

ПОДРОБИЦІ ВБИВСТВА.

Кілька хвилин по год. 7-ій рано дир. Бабій вийшов зпоза залізної брами на вулицю Петра і Павла і пустився йти в напрямі вул. Личаківської до трамваю. В тій хвилині впали два револьверові стріли і дир. Бабій упав горілиць на хідник. З ран голови потекла кров і на хідникy повстала велика калюжа крови. Молодий справник з револьвером у руці почав утікати вулицею Петра і Павла в долину, а за ним побіг поліційний агент.

З агентом побігли за справником теж деякі прохожі люди. Справник скрутив з вул. Петра і Павла на вул. Павла, яка веде на вул. Пекарську. На перехресті вул. Петра і Павла та вул. Павла почав відстрілюватися. Поліційний агент віддав теж декілька стрілів, але вони хибили. На відгомін стрілів вибіг портієр з клініки венеричних недуг при вул. Пекарській і хотів справника схопити. Тоді він віддав кілька стрілів, у тому два до портієра, які хибили. Одночасно з усіх боків почали збігатись люди, а поліційний агент був уже на пятах справника. І тоді він стрілив собі в голову та повалився на землю. Справник є молодим хлопцем, у віці 18 до 20 років, убраний біло і на перший погляд виглядав на робітника. Ратункова каретка відвезла його до шпиталю, де відбулася негайно операція.

ДОХОДЖЕННЯ ПРОКУРАТОРА І ПОЛІЦІЇ.

На місце злочину при вул. Петра і Павла приїхали представники поліції, а саме: ком. Торонський, заступник керманича слідчого відділу ком. Тарнавський та ком. Бартузель, Зенгер і Фурман з тайними агентами. Туди приїхав теж прокуратор д-р Прахтель-Моравянський, а за ним слідчий суддя I. райсну.

Перед трьома роками покійний прийшов з Бережан на керманича філії державної гімназії з українською мовою навчання у Львові, а пів року тому перейшов на управителя академічної гімназії (гол. заведення) при вул. Сапіги. Перед роком був уже на нього напад при вул. Петра і Павла, де його тоді побили. Підчас другого процесу Лемика і товаришів на початку липня ц. р. за атентат у большевицькому консуляті дійшло між дир. Бабієм, який зізнавав як свідок, і деякими підсудними до конфлікту. Про це писали ми у звіті з розправи.

Дружина покійного з двома дітьми перебуває на літнищі. Дир. І. Бабій мешкав тепер у часі ферій з одною кревнячкою.

До тяжко раненого справника зайшли в год. 8. рано інсп. Носек і ком. Фурман. Справник не відзискав притомности. На місце злочину прибув теж з воєвідського уряду радн. Вагнер.

Вбивство дир. І. Бабія викликало у Львові величезне враження.

Похорон відбудеться у пятницю 27. липня ц. р. під проводом Преосвященного Кир Івана.

СТАН УРОЖАЮ В ПОЛЬЩІ.

Стан урожаю в Польщі в цім році назагал гірший, як у минулім. Найкраща пшениця перед жнивами була у воєвідстві келецькім, найгірша в поліськім. Жито найгірше вийшло в тернопільськім воєвідстві (на Поділлі). Найкращі бараболі й овес у краківськім воєвідстві, гірші у східних воєвідствах. Ярини дещо поправились. Сінокоси відбулися за погоди. Сподіються кращих зборів з ярих родів збіжа, як з озимих. Збір паші й соломи гірший, як у минулім році. Такий стан занотовано на початку цьогорічних жнив.

Москва не могла здавити націоналізму на Україні.

Кореспондент з Москви нюйорського „Таймсу" Гарольд Денні повідомляє в телеграмі з 8. липня, що совітська влада переводить нову „чистку" серед комуністів у цілім Совітськім Союзі. Найбільше викидають з партії за „лжкурництво", себто таких, що йдуть до партії задля особистої користи й вигоди.

На Україні, каже Гарольд Денні, як повідомляють з Києва, *рух за відірванням України від Совітського Союзу є дальше.* Минулої зими за самостійницькі „ухили" прогнали 27.500 українських комуністів на всіх 120.000 членів і кандидатів партії. Тому буде йти далі „чистка" партії з комуністів із національними ухилами.

В Харкові „чистка" викрила хабарництво, злодійство, недовважування, нездарність, погане поведення із сторонами у крамницях.

Прогнані з партії будуть ще суджені в суді.

Італія підготовляє спільну акцію проти Німеччини.

ЛЬОНДОН, 25. 7. ПАТ. „Дейлі Геральд" повідомляє, що з приводу підсиленої, терористичної акції в Австрії, канцлер Дольфус виїде скоріше до Італії, де зустрінеться з Мусолінієм. Дольфус домагається, щоби цілу справу розглянула Ліга Націй. Мусоліні противиться такому поладнанню справи. Зате Мусоліні мав звернутися до британського уряду, щоби великі держави виступили спільно в Берліні проти піддержки терористичної акції в Австрії.

БЕРН. 25. 7. ПАТ. Федеральна рада в Швайцарії обговорювала справу дипльоматичної інтервенції в Берліні тому, що поліція прихопила націонал-соціялістів, які перевозили вибухові матеріяли з Німеччини до Австрії. Влада ствердила, що таке пачкування вибухових матеріялів відбувалося від довшого часу.

При всяких нагодах збирайте датки на мандрівні бібліотеки, які підуть на західні землі.

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie S. S. O. T. Będaszewski, jako przewodniczący, S. S. O. D-r J. Locker i S. S. O. D-r Dworzak jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 153 czasopisma pt. „Dilo" z daty Lwów, dnia 14. lipca 1934 do Sygn. VI. I. Pr. 392/34, na posiedzeniu niejawnem w dniu 18. lipca 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 13. lipca 1934 przez Starostwo grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasopisma pt. „Dilo" Nr. 153 z daty Lwów, dnia 14. lipca 1934, zawierającego: 1) w artykule pt.: „Wyjesnennia w sprawi i t. d." w całości wraz z tytułem — znamiona występku z art. 170 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 491 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydnieśc odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 500 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu szerzenie fałszywych wiadomości w związku z odwołaniem przez władze kolejowe specjalnego pociągu ze Lwowa do Stanisławowa na ukraiński Żinoczyj Kongres, które to wiadomości mogą wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487, 489 491 p. k. oraz §§36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: T. Będaszewski w. r. Protokulant: Anklewicz w. r. Za zgodność: J. Warzeszczak n. kanc.

Трагедія директора.

Львів, 25. липня 1934.

Директора української академічної гімназії у Львові, Івана Бабія, застрілив сьогодні вранці якийсь молодий чоловік у хвилині коли дир. Бабій вийшов з свого дому до гімназії. Підчас утечі вбивник острілювавсь від погоні, та лякаючись, що його зловлять, сам себе важко пострілив. Найшли при ньому леґітимацію на назвище Савчука (чи Ставчука) з Радехова і забрали до поблизького шпиталю. Тіло директора Бабія, який згинув на місці від пострілу в голову, залишилось на вулиці до приїзду судово-лікарської комісії. Стільки каже комунікат, на якому покищо опіраємось.

Тому ще нічого певного не знаємо про причину вбивства. Відразу появились різні гіпотези: що це черговий акт терору ОУН, то знову — що це вбивство не на політичному тлі, а в пімсти за погану ноту, за недопущення до матури. Ясно, що перед оголошенням первісних вислідів слідства не можемо пересуджувати справи. Можемо ствердити лише речі, безспірні незалежно від політичного чи особисто-аполітичного підкладу вбивства.

Першим таким фактом є траґедія кожного керманича кожної української школи, та ще й державної, який з одного боку мусить триматись точно всіх розпорядків своєї шкільної влади і підпорядковуватися всій системі, яка має офіціяльну назву „державне виховання" (виховання паньствове), з другого боку має молодь, що спонтанічно захоплюється скрайніми націоналістичними гаслами. Додаймо відносини в учительському складі і серед самих учнів, відносини того роду, як цього в передвоєнних часах не можна було й у сні уявити собі, та ще й загальну „переоцінку моральних цінностей", що охопила всю молодь у світі, і матиме образ справді траґічних обставин праці.

З другого боку відомо, що від довшого часу проти особи дир. Бабія виступали нелеґальні видавництва ОУН. Очевидно, що важко входити нам у мериторичний розгляд конкретних закидів. Покійний дир. Бабій з обуренням про них висловлювався, вказуючи на згадані вище примусові обставини, в яких находиться. Для обєктивности, не зважаючи на засаду про померших казати лише добре, мусимо признати, що покійник був надто нервовий, як на своє становище, що вимагає саме залізних нервів, і мав дещо шорстку поведінку, яка інколи непотрібно доводила до конфліктів. Це було теж і причиною конфлікту, що виник підчас його переслухання у процесі Лемика і тов. Обвинувачені закинули йому м. і. намовлювання до конфіденціональної служби. Пок. дир. Бабій найрішучіше цьому заперечив і чули ми, що потім жалував він, що ось у той спосіб стараються його здискредитувати. Нас вражає одно: чому з такими закидами молоді хлопці, середнешкільники, виступають аж на судовій салі, чому про такий випадок, якщо він мав у директорському кабінеті місце, дотичний ученик негайно не поінформував своїх батьків та українські громадські чинники, чому не повідомлено про це тих громадян, які з дир. Бабієм громадськи співпрацювали?!

Будучи вірним католиком, дир. Бабій брав активну участь в українському католицькому русі. Був навіть головою Архиєпархіяльного Інституту Католицької Акції. Годі припустити, щоби вже через те саме покійний робив речі, так яскраво суперечні католицькій моралі. Годі вірити в це тимбільше, що дир. Бабій відзначався саме такою отвертістю поглядів і поведінки, яка йому і приспорювала чимало прикростей. Мав теж Іван Бабій за собою таку позицію в житті, як служба в У.Г.А. на становищі коменданта двірця у Ходорові та згодом на Вел. Україні коменданта залізничих транспортів, з опінією одного з найкращих старшин.

Українець застрілив українця. Коли зробив це з молодечої розпуки, вбачаючи у своєму директорі винуватця поганих вислідів науки, — треба висловити найглибший жаль з приводу невитримаości, якою відзначається нинішня молодь у боротьбі за свої життєві цілі, висловити свій жаль з приводу просто трагічного життєвого непорозуміння, через яке втратили дві одиниці життя і заподіяли горе своїм рідним. Коли ж це вбивство є дійсно черговим актом українського підпілля — воно кидає понуре світло на сучасні українські відносини. Той факт, що *українець застрілив українця* промовляв би до всіх українців на землі сущих — трагічною мовою. Той факт кинув би теж яскраву смугу світла на цілу окрему ділянку трагедії українського народу: притягання середньошкільників до революційної роботи та балканізації українських відносин. В хвилиною, коли політичні порахунки між членами одної нації, нації у тій ситуації, що нині українці, починають вирішуватись револьвером, всій екзистенції нації починає погрожувати смертельна небезпека.

Не випереджуючи фактів, чекаємо на висліди слідства, потрясені двома новими зайвими жертвами.

Неминучість совітсько-японського конфлікту?

Прага, липень 1934.

Мілянський часопис „Корієре деля Сера" вислав на Далекий Схід свого кореспондента С. Томаселлі, щоб він на місцях простудіював ситуацію на Далекому Сході з погляду можливости военного конфлікту між Совітами і Японією. Частину своїх помічень Томаселлі вже прислав своїй редакції і ця помістила їх у свому часописі п. н. „Коли прийде на Далекому Сході до війни?" У своєму першому дописі італійський журналіст подає короткий, але дуже ядерний нарис нинішнього тамошнього положення. Ось він:

Другий параграф японсько-манджурського протоколу каже, що Японія і Манджуко творять один бльок у всіх питаннях, що торкаються оборони і спільної безпеки. Це значить, що давня російсько-манджурська границя стала тепер російсько-японською. Давній японський сон сповнився: вона перенесла свої державні кордони на Амур. Їй лишається ще тільки витиснути Росію з Приморського Краю і з Сахаліну: Японське Море буде таким не тільки з назви. Вже нині є тут дійсна ситуація така: Півостріів Шантун є під цілковитою контролею Японії, Куантінг, Дайрен та Порт Артур — це сіни до Манджурії, Корея є японською кольонією, Сахалін аж по 50-ий рівнобіжник є японський; до Японського Моря можна дістатись або з півночи вузьким проливом між Гоккейдо і Сахаліном, або з півдня Корейським проливом. Оба ці проливи в японських руках. При такій ситуації лишається Росії або відважитись на війну, або зректися своєї позиції на Далекому Сході. З відступленням східно-китайської залізниці Манджурії Приморський Край лишиться ніби на одній нозі. Спинити дальший поступ Японії може лиш війна.

Японці — це трагічний нарід. Ще перед вісімдесяти роками жили вони зовсім примітивно. Для своєї оборони мали тільки лук, а нині мають усе, чого хочуть. Японія є в динамічному періоді свого іствування. Але й Росія не є вже нині та, що була 1904 р. Під знаком молота і серпа веде вона ту саму політику, що її вела під знаком двоголового орла. Треба мати відвагу подивитись фактам до очей. Долю світу вирішиться не в Европі, але на Сході.

Кількість совітських військ на Далекому Сході оцінюють різно, раз на чотириста, раз тільки на двісті тисяч людей, а Томаселлі гадає, що правда буде по середині — триста тисяч. Томаселлі інформує, що між Байкалом і Владивостоком стоїть тринадцять піхотних дивізій, кожна по десять тисяч людей, одна погранична дивізія військ ГПУ й одна кавалерійська дивізія в совітській Манджурії. Крім цього совітська армія на Далекому Сході має до розпорядимости пятьсот польових гармат, чотириста до пятьсот танків і триста до чотириста літаків.

Японці вкривають Манджурію сіттю залізничих шляхів; їх густоті моглаб позавидувати неодна европейська держава. До 1936 р. довжина манджурських залізниць має дійти до десять тисяч кільометрів. Це дасть можливість японському генеральному штабові поставити в разі потреби проти совітської армії півміліонову армію. Близькість народньої бази уможливлює японському командуванню ту цілу армію тримати покищо дома, а коли лиш найдеться вже безпосередня причина до війни, то цілу цю армію можна буде легко перекинути на азійський суходіл.

Який був би вислід совітсько-японської війни, це для Томаселлі ще не зовсім ясне. Умовини воювання у Приамурщині такі тяжкі, що їх можна порівняти лиш з одним відтинком европейського фронту зі світової війни, а саме італійсько-австрійським фронтом. Амур замерзає на час від листопада до квітня і лиш кілька тижнів осінню він у нормальному стані. Температура повітря паде тут і до 40—50 ст. нижче зера, а це далеко лекше знесуть москалі, ніж японці.

Найкритичнішим моментом в історії російсько-японських відносин буде — на думку італійського кореспондента — осінь 1935 року.

Читаючи оці дуже цікаві помічення італійського кореспондента і маючи на увазі все те, що пише світова преса, мусимо прийти до висновку, що напруження між Совітами і Японією дійсно з дня на день загострюється. Японія дійсно рахується з війною. Теперішній японський уряд, опанований армією і тяжким промислом, ледви чи схоче і чи зможе мирним шляхом розвязати цю напружену ситуацію. Цілий японський нарід сфанатизований і бажає війни. Військовий буджет дійшов цього року до великанських сум. З цього державного буджету цілих 36 проц. припадає на армію, а це є 66 проц. більше, ніж у 1930 р. На 1934 р. при-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 27. ЛИПНЯ 1934.

ІВАН ГЕЙСТІНГС ТЕРНЕР. 3)

ТРЕБА БУТИ РОЗУМНИМ!

На хвилину привиділося навіть Геролдові на долівці в їдальні мертве тіло з великою червоною раною там, де була шия.

Ноги почали в нього сильно тремтіти. Очевидно, — Джім був неприродно спокійний, — це спокій розпуки, а може тимчасового омління. Обоє стояли тихо, стараючися почути щось зі сусідньої кімнати. Але там було тихо. Геролд знав, що вона за хвилину скаже, щоби він подивився, що сталося в їдальні, а він відчував якусь психічну нездібність піти туди. Він узяв її за руку й попровадив до софи.

— Геролде, — простогнала, — ти мусиш туди піти.

— Так, так, — потакнув. — Зараз.

— Ні, — сказала скоро. — Я не знесу цього довше.

Дуже поволі звернувся до дверей. Тут стояв Джім. Геролд віділтхнув з полекшою. Потому очуняв і став знову правдивим героєм.

Джім увійшов до кімнати й пішов під піч, звідтіля глянув на схилену голову Мері.

— Я довідався від Геролда, — сказав, що ви обоє кохаєтеся. Чи й ти признаєш це?

— Так, Джіме, — відповіла. — Чи зможеш мені коли це вибачити?

— У тому блискучому та повному житті, в яке ти тепер входиш, — сказав, думаю, що й без мого вибачення якось піде. Але це властиво не найважче.

— А що найважніше, — запитав Геролд.

— Найближча будуччина, — відповів Джім.

— Певно, — сказав Геролд.

— Я написав до бюра й повідомив, що перестаю там працювати.

Мері випрямилася.

— Перестаєш там працювати, — сказала на нім. — Чому?

— Я не є так знову зовсім заслілений у своїм адвокатськім занятті, відповів Джім. — Воно не таке дуже приємне, треба тобі знати. Але я так господарив, що заощадив собі трохи грошей; досить на скромне життя, а тепер я рішився зробити те, про що я мріяв ціле своє життя.

Він перервав, виняв з кишені малу люльку й почав її поволі набивати.

— Так, — сказав Джім. — Я буду старатися звинути цей дім, забрати свої речі, вийняти з банку гроші й виїхати в подорож. За ті гроші, що маю, зможу багато світа звидіти.

— А коли твої гроші вичерпаються? — сказала Мері. Геролд запримітив, що її голос затремтів.

— Ех! Мужчина може завсіди собі порадити, коли він сам.

Настала павза й Джім зужив три сірники, заки запалив свою люльку. Потому говорив далі:

— Вкінці, коли вже про це говоримо, пригадав я собі, що ти, Геролде, мені винен три фунти. Ти певно це полагодиш, заки я відїду?

Дуже довга павза.

— Дорогий Джіме, — сказав вкінці Геролд, — мені здається, що ти в тій справі стаєш на крайнє еґоїстичному становищі.

— Справді?

Геролд глибоко віділтхнув.

— Мері рішилася на щось великого, а це викликало в неї смуток і біль. Вона знищила просто своє життя й як би там люди не думали собі про це, я подивляю її відвагу й чесність. А тобі найважнішим видається робити пляни про свою будуччину й пригадувати мені якийсь дрібний довг. І мушу тобі, Джіме, сказати, що я просто дивуюся, як могла Мері так довго з тобою жити.

Він узяв Мері за руку, другою рукою відгорнув собі волосся з чола.

— Зрештою, говорив він далі: — будуччина Мері для тебе мабуть зовсім байдужа.

— Я думав, — сказав Джім спокійно, — що Мері сама рішила про свою будуччину.

Мері поглянула скоро на Джіма й стиснула сильніше руку Геролда.

— Так, — сказала вона.

— Певно, що так, — говорив Геролд. — Я її розумне рішення зовсім зрозуміле, коли взяти під увагу твій нечуваний брак почування.

— Мені здається, — пробурмотів Джім, — що ти сам радив мені, щоби бути розумним.

— Щоби бути розумним, Джім, але це ще не значить, що треба аж зовсім тратити розум.

Тепер вмішалася Мері.

— Як ти собі це являєш, що з нами станеться, коли ти так нагло виїдеш?

— Не можеш прецінь жадати від мене, щоб я тут лишився й був для тебе параваном? — сказав Джім. — Зрештою, я зрозумів це так, що Геролд рішився тебе відси взяти?

— Ти говориш зовсім так, якби я була якимсь пакунком, абощо — сказала важко віддихаючи.

— Думаю, — докинув Геролд, — що твоя дружина має деяке право жадати від тебе якоїсь ренти, що ти їй визначиш якусь суму хоч на її дрібні видатки.

Зовсім легка усмішка пролетіла по лиці Джіма.

— Ти думаєш, що вона за ті три роки нашого подружжя заслужила собі на пенсію?

— Думаю, — відповів Геролд, — що кожний мужчина не може спокійно на це дивитися, коли його дружина бідує.

— Алеж, Геролде, — сказав Джім, — ти маєш до себе рішуче за мало довіря.

Мері схопилася скоро з крісла. — Ах! — крикнула — цього не можна вже видержати! Возьми мене, Геролде, звідси. Я сама тобі віддалася.

— Так? — спитав її чоловік. „Вже?"

Геролд обернувся до нього.

— Ця увага не личить джентельменові — сказав він.

— Адже ти сам радив мені бути розумним, — пробурмотів Джім.

Його люлька погасла. Це дуже рідко траплялося йому, бо він умів дуже вправно з нею обходитися. Але ніхто крім нього не знав, з якої це причини сталося, й тому він тішився. Запалив її знову й зужив при цьому знову три сірники.

(Докінчення буде).

значили на армію 2.237 мілісінів енів. Крім правильного буджету домагається ще міністр війни надзвичайних кредитів у сумі вісімсотдвадцять мілїонів енів на доповнення фльоти й летунства. Не треба забувати ще й того, що господарська ситуація Японії, не зважаючи на сильне споглядання світового ринку, тяжка і війна булаб для неї великим юблекшенням. Дехто гадає, що Японія ще покищо лиш вичікує, який буде дальший розвиток ситуації в Европі, але до війни Японія вже нині готова. Що торкається трезіду сподіваної війни, то по всім даним треба думати, що Японія булаб у ліпшому положенні. Зевчна частина японських військ брала участь у недавній побідній війні з Китаєм і через те японський вояк має вже досвід воювання при наймодерніших воєнних засобах, а — що найголовніше — японський вояк має мораль переможця. До цього долучаються ще й елементи загально-народньої японської психіки. Того всього у большевиків нема. Навпаки!

М-н.

Цукорня

Стецькова

Миколая 7.

Митрополит Шептицький в справі допомоги жертвам повені.

В найновішім числі „Мети" появився заклик нашого Митрополита в справі допомоги жертвам повені. В цьому заклику сказано:

Взиваю Духовенство і нарід взяти якнайширшу участь у збірках на річ потерпівших від повені в західній Галичині. Не для форми і не з оглядів людських поможім щиро братам у біді! Маємо Богом дану нагоду показати, що ми християни, і зознати собі щирість християн поміж нашими братами. Цим заслужимо собі у Бога милости, яких досі не маємо: рятувати і тих, що гинуть з голоду на Україні. Християнська любов ближнього, виявлена братам у хвилині біди, стане, дасть Бог, початком побіди Христової гадки над поганством у обох народів.

† Андрей, Митрополит.

Французький уряд залишається при владі.

Конфлікт відкладено до жовтня.

ПАРИЖ, 25.7. ПАТ. Радикальна партія залишила свободу Еріо та радикальним міністрам. Вчора в год. 5-ій пополудні почалося засідання ради міністрів. Перед міністерством закордонних справ публика уладила премієрові Думергові овацію. Прихильники мін. Тардіє уладили йому теж овацію. На засіданні ради міністрів дійшло до компромісу. Мін. Тардіє згодився усунутися з уряду. Прем. Думерг заявив, що або уряд залишиться при владі в незміненому складі, або всі міністри подадуться до димісії. Одначе тоді він не згодився би творити новий уряд. У своїй промові, яку після засідання відчитав мін. Саро журналістам, прем. Думерг згадав, що мін. Тардіє мусів боронитися перед закидами. Одначе в своїй обороні переступив межі, бо перед слідчу комісію для висвітлення афери Ставіського прийшов зі вздалегідь підготованим пляном наразити на небезпеку уряд національної єдности, якого символами є саме мін. Тардіє і мін. Еріо. Їхня згода дає урядові довіря цілого краю. Коли поведінка Тардіє не дала би урядові підтримати радикалів, тоді істнування кабінету було би загрожене. Коли би уступив Тардіє, уряд теж мусів би упасти. І тому премієр завізвав міністрів, щоби залишилися в уряді. Міністри погодилися на пропозицію премієра і теперішній уряд буде далі вести свої праці.

Мін. Еріо заявив, що в такій трудній ситуації він і його партійні товариші залишаться в уряді. Вони піддадуться рішенням конгресу радикалів і радикальних соціялістів, який відбудеться в жовтні ц. р. Таким чином прем. Думергові вдалося довести до компромісу і відкласти вирішення конфлікту до жовтня ц. р. Прем. Думерг виїхав на дальший відпочинок до Турнефей.

Були в Німеччині і не бачили причин до перевороту.

НЮ ЙОРК, 7. липня (Вл. кор.). — Вчора прибув до Ню Йорку корабель „Бремен" з Німеччини. Він виплив з пристані Бремен 29. червня, отже один день перед проти-гітлерівською революцією. Кораблем приїхало богато визначних людей, які їздили до Німеччини спеціяльно з метою студіювати тамошні відносини. Були між ними професори, політики, дипльомати і бізнесмени. І всі вони згідно кажуть, що в часі свого побуту в Німеччині не бачили найменших причин до якогось перевороту. Невдоволення з влади всюди буває, отже деколи і в Німеччині почуєте критику, але ніхто не мав на думці валити уряд — така думка майже всіх прибувших подорожних. Пізнати в Німеччині хіба цензуру газет, а решта пливе звичайним руслом. — Коли корабель був уже на морі і прийшли звідомлення бездротним телеграфом про здавлення революції, подорожні не могли вийти з дива. Вони самі собі дивувались, як мало може знати стороння людина про відносини в краю, в котрім вона лише гостем

НА ХОЛМЩИНІ.

ЦЬОГОРІЧНЕ ТУРКОВИЦЬКЕ СВЯТО.

В Турковичах, на межі томашівського і грубешівського повіту, де колись стояв стольний Червень, відбулось, як щороку, свято в честь Пречистої в дні 15. липня. Одначе на цей раз не пощастило, бо з вечора 14. липня почав падати дощ і безупинно лив цілісіньку ніч. Ніколи ще, як лише запам'ятали старі люди, не було такого лиха.

Намучились прочани: не спали всю ніч, вмокли наскрізь, бо де в невеликому селі знайти захист для тисячок людей. І тому, як тільки почало на світ благословлятись, прочани стали роз'їзджатись. Якби вони знали, що дощ перестане падати...

І сумно ставало на серці. Небо заволікли сірі, брудні хмари, але густий дощ, під ногами велика грязюка, а люди їдуть та їдуть. Не буде свята.

А все так гарно заповідалося: ще ніколи напередодні з вечора не було так багато людей. Прийшло до Туркович і безліч хресних ходів; як ніколи передтим.

Навіть з далекого княжого Холму і тих сіл, що лежать між Холмом і Турковичами, були хресні ходи. Холм звязався з Турковичами... Привезли до Туркович і нові святощі Холмщини: обновлені образи св. Діви Марії і св. Миколая з села Підгорець, грубешівського повіту. З Варшави новий епархіяльний місіонар, холмщак родом, о. Сагайдаківський привіз чи не вперше нові листки-метелики в гарній українській мові. І зміст тих листків такий радісно-бадьорий: в них мова про обновлення двох образів Божої Матері в селі Королівці коло Володави — в хаті заможного церковного старости, де образ прояснювався поступово, довший час, та в біденькій хатці убогої старушки-вдовиці, де на очах парубків і дівчат, що зібрались у хаті, нагло і несподівано засіяв червоним і білим світлом невеличкий образ холмської Божої Матері, якби у відповідь на скептичні уваги зібраних, що, розмовляючи про обновлення образу у старости, тріюмфуюче та з задоволенням підносили, чому не обновиться образ хочби у тієї бідної вдовиці... Не стати її на купно хемічних засобів, з помічю яких можна би очистити почорнілий образ... Так відразу, на півночі і на півдні Холмщини, сталось чудесне обновлення образів, бож бідна та Холмщина з її забраними або замкненими церквами та де заборонили цілковито все рідне, українське.

Як жаль, що тими всіма радісними вістками не встигли поділитись між собою сотки людей, що зїхались були на свято. Не могла теж більша кількість прочан побачити і ті світлини з історії Старого і Нового Завіту, що їх вперше висвітлювали в цьому році, даючи пояснення до них в українській мові, а в деяких місцях музично ілюструючи співом церковних пісень-молитов. Не можна було цілісіньку ніч, як звичайно, слухати співів церковних хорів, а на цей раз їх зібралось більше, ніж що-року, та всі вони хотіли писатися своїм умінням. Бож і справді ніде так гарно не співають, як у нас на Холмщині. Тільки всього й радости.

Гарно і міцно почуває себе і головний редактор митрополитального „Слова", „соборник" п. С. Т., бож, бачите, як справді реалізується засада соборности: „Слово" друкується в рідній мові 1 проц. вірних православної Церкви, а на сторінках цього „Слова" все можете прочитати побіч напасливих статтей на українство сливе

Змінилось у Варшаві положення і грека-професора богослов. факультету о. Ведекаса. Він назначений, замість епископа Сави, директором інтернату для богословів-студентів, з нового шкільного року має обняти теж становище декана богословського факультету, в в майбутньому має стати „патріярхом" Прав. Церкви в Польщі. Замість росіян приходять до голосу в Церкві ріжні приблуди, що нічого спільного не мають з місцевим населенням та з його церковно-національними традиціями.

В обличчі невдалого свята, під шум дощу та на фоні сірого неба ті сумні вістки-новинки сильніше вражали та затемнювали собою ті світлі моменти, які все таки мало цьогорічне турковицьке свято.

Пос. С. Хрущъкий.

БАГНО СТАВІСКІЯДИ.

ДАЛЬША КОМПРОМІТАЦІЯ ШОТАНА.

ПАРИЖ, 25. 7. ПАТ. Слідча комісія, для висвітлення афери Ставіського, переслухала кількох свідків, а між ними емеритованого префекта Жіє. Ставіський сказав йому у великій тайні, що може придбати багато компромітуючих документів Тардіє. Коли про це довідався Тардіє, звернув увагу Жіє, щоби був більше обережний у Парижі з людьми, яких знає дуже мало. Жіє признався, що зі Ставіським ходив на снідання. При такій нагоді Ставіський запевнив префекта, що своїми впливами поладнає його непорозуміння з владою. І дійсно Ставіський закликав посла Пруста та доручив йому поробити відповідні заходи у міністра Шотана. Внаслідок тієї інтервенції Шотан запропонував Жіє обняти визначне становище, але свідок запевнив, що тоді не згодився на цю пропозицію.

ПРАВНІ ПОРАДИ.

Новий кодекс про зобовязання.

V.

НЕЗАКОННЕ ЗБОГАЧЕННЯ.

Як уже згадали ми в попередніх статтях, джерелом зобовязань бувають не тільки договори між діючими особами, але теж людські вчинки, з якими закон звязує повстання зобовязань. Тут зачисляє закон крім поладнування чужих справ без уповажнення, ще: **незаконне збогачення і неналежну чинитьбу.**

Безправне збогачення буває тоді, коли хто придбає для себе користь з майна іншої особи без ніякої правної основи. Тоді збогачений обовязаний звернути власникові придбану річ чи користь або її рівновартість. У щоденному житті таке незаконне збогачення буває тоді, коли хто нпр. до будови своєї хати несвідомо візьме чужі дошки; або заблукану вівцю зачисляє до своєї отари, або вкінці помилково заганяє чужу вівцю до своєї колиби. Колиж збогачений подарував уже таку річ третій особі, тоді вона обовязана звернути цю річ дійсному власникові. Незаконно збогачений, коли звертає річ, має право домагатися від власника звороту конечних видатків (статті 123—127).

НЕНАЛЕЖНА ЧИНИТЬБА.

Бувають теж випадки, що одна особа дає щось другій помилково, з незнання, або з інших причин, хоча до того не є обовязана. В щоденному житті такий випадок буває тоді, коли уневажнено договір, а одна з діючих осіб виповнила вже свій обовязок і заплатила нпр. при аренді річний чинш. Тоді можна навіть судовим процесом вимагати звороту неналежної чинитьби. В таких випадках треба внести до суду скаргу за зворот неналежної чинитьби себто т. зв. кондикцію. Закон знає в таких випадках чотири роди скарг, тому що:

1) не було ніякого договору, або його пізніше уневажнили, чинитьбу передали помилково особі, якій вона не належалася (т. зв. condictio indebiti);

2) виплатили зачет, а не заключено договору (т. зв. condictio ob causam datorum);

3) виплатили зачет, але пізніше відступлено від договору (т. зв. condictio causa finita) і

4) чинитьби доконали тому, щоби стримати когось від каригідного вчинку (т. зв. condictio ob turpem causem);

Не можна домагатися звороту.

1) коли заплачено передавнений довг, або один грач звернув другому виграну квоту;

2) коли хтось мав моральний обовязок виконати таку чинитьбу;

3) коли хтось виконав чинитьбу хоча знав, що не має ніякого обовязку її виконувати;

4) коли хтось виконав чинитьбу для каригідного вчинку або проти добрих обичаїв (статті 128—133).

Крім того джерелом зобовязань є незаконні **ділання,** які накладають відшкодування за заподіяну кривду (нпр. побиття людини).

ЗОБОВЯЗАННЯ ЗА ШКОДУ.

Закон накладає обовязок звороту шкоди, коли виконано:

1) каригідний вчинок (нпр. побиття, поранення) або

2) занедбано виконати обовязок з договору (нпр. не заплачено ціни купна).

Одначе в таких випадках відповідальність паде на особу тільки тоді, коли одна з осіб має **дійсну шкоду.** Крім того закон вимагає **вини. Відповідальність за власні вчинки і за власну вину.**

Кожний відповідає за власні вчинки та занедбання, які спричинили шкоду під умовиною, що діяв свідомо, або шкоду спричинив своїм недбальством.

Не відповідають за шкоду ті особи, які є фізично та психічно нерозвинені або наслідком свого віку не розуміють своїх вчинків. За те пяниці, які свідомо впиваються, щоби скинути зі себе відповідальність, обовязані винагородити шкоду. Далі не відповідає за шкоду та особа, що у власній обороні спричинила шкоду напасникові або намагалася охоронити інших людей від небезпеки (статті 138—140).

Відповідальність за вчинки і чужу вину буває тільки в деяких випадках. І так кожна особа відповідає за вчинки свого повновласника, які спричинили шкоду; батьки й опікуни відповідають за шкоду своїх дітей чи пупілів; правні особи (нпр. культурно-освітні товариства або кооперативи і т. д.) відповідають за шкоду, яку спричинили їхні виділові чи управа; держава відповідає за шкоди, які спричинили судді підчас виконування своїх обовязків. Тоді пошкодований вносить до суду т. зв. синдикатську скаргу. Далі відповідають за шкоду всі ті особи, які наглядають над психічно нерозвиненими людьми, які своєю поведінкою спричинять шкоду. Вкінці за шкоду своїх підвладних відповідають ті особи, які доручують їм виконати чи поладнати деякі справи. У всіх тих випадках причиною зобовязання за шкоду є посередня вина за недостаточний нагляд або поганий вибір.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ШКОДИ ТВАРИН АБО РІЧЕЙ.

Власник тварини відповідає за шкоду, яку вона спричинила. Кожний мешканець відповідає за шкоду, яку спричинило викинення предмету (нпр. крізь вікно на вулицю) і т. д. Власник будинку відповідає за шкоду, коли дім завалився або з нього впав хочби один предмет (нпр. дахівка на голову людини, яка йде хідником). У таких випадках відповідає власник тварини або будинку, хіба що докаже, що шкода була наслідком причин від нього незалежних (статті 142—151).

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРИПАДОК.

Засадничо за припадок ніхто не відповідає. Але відповідає за припадок і за всіляку шкоду кожний, хто спричинив його свідомо; нарушив приписи, які хоронять перед припадком; непотрібно мішається до чужих справ або спричинює загаєння справи (нпр. довжник не платить довгу, хоча він уже є платний).

У двох випадках нема відповідальности за припадок: 1) коли припадок спричинить вища сила (нпр. повінь); 2) або до припадку доведе віритель. У засаді за шкоду, спричинену випадком, відповідає власник себто той, в якого маєтку сталася шкода.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ШКОДУ ВЛАСНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ.

Власниками підприємств і засобів комунікації, які вправляється в рух силами природи (нпр. парою, водою, ґазом, електрикою і т. ін.) відповідають за всяку шкоду, яку спричинив рух підприємства; від тієї відповідальности можуть звільнитися тільки тоді, коли докажуть, що шкода повстала з власної вини пошкодованого або третьої особи, за вчинки, якої власник підприємства не відповідає; вкінці за шкоди, спричинені підприємством. За всі інші шкоди, а також за шкоди, спричинені припадком, відповідає власник підприємства (статті 152—156).

ВІДШКОДУВАННЯ.

Відшкодування обіймає і дійсну втрату і втрачений зиск. Одначе зобовязаний відповідає тільки за нормальні наслідки свого ділання або занедбання, які спричинили шкоду. В деяких випадках, передбачених законом, можна домагатися, крім звороту матеріяльної втрати ще винагороди за моральну кривду. Висоту відшкодування устійнюється після розглянення всіх умовин, які спричинили шкоду. Коли пошкодований сам частинно спричинив шкоду, тоді відшкодування буває розмірно зменшене. Відшкодування виплачується в грошах; одначе на домагання пошкодованого суд може приказати повернути шкоду, привернувши річ до її попереднього стану (статті 157—160).

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 27. ЛИПНЯ 1934.

Ю. ДЕЛЄВСЬКИЙ. 2)

СТОЛІТНІ.

Томас Парр. — Еффінгам. — Дракенберг й інші. — Проблема довголіття.

(Докінчення.)

У XVII-ому віці жив теж бідний англійський селянин Томас Парр. У 120-ім р. життя він іще раз оженився. Маючи 130 літ він виконував усі домашні роботи і навіть молов. Щойно в останніх роках почав у нього слабнути зір і память, але слух залишився добрий і до смерти зберіг він ясність думки. Коли він скінчив 152 роки, Парра захотів побачити король і його покликали на двір. Тут приняли його „по-королівськи“ і дідок, що не звик до такої достатньої та вибагливої їжі занедужав нестравністю, яка і довела його до могили. Парр пережив девять англійських королів. Тіло його піддав огляДинам славний Гарвей, який ствердив, що його організм у незвичайно доброму стані і що він міг би був прожити ще багато літ, якби не „нещасливий випадок“ на королівському дворі.

У 1757 році помер у Корнваллісі І. Еффінгем у віці 144 роки. Родився він за Якова І у дуже бідній родині і з дитячих літ займався тільки тяжкою працею. Довго служив він у війську і у битві під Гохштедт став капралем. Пізніше вернувся він до давнього заняття і до кінця свого життя працював як робітник. Ів Еффінгам дуже поміркований, рідко вживав мяса і ніколи не пив алькоголю. До 100 літ не знав недуги; на вісім днів перед смертю зробив іще прогульку пішки на три англійські милі.

Данець Дракенберг уродився у 1626 р. До 91 року служив як моряк при королівській маринарці. 15 літ провів у дуже важкій турецькій неволі. Маючи 111 літ оженився з 60-літньою жінкою і після її смерти жив іще довго. Маючи 130 літ закохався у молодій селянській дівчині, яка, звичайно, не хотіла вийти за нього заміж. Умер Дракенберг у 1773 р. маючи 146 літ.

У вересні 1797 у норвеському селі біля Берґена помер Йосиф Суррінґтон у 160 р. життя. Він зберіг усі свої фізичні та умові сили до останньої хвилини. Був жонатий кілька разів; залишив молоду вдову і багато дітей; найстарший його син мав 103 роки, наймолодший 9 літ.

У 1796 р. помер у Марстранді (Швеція) Гюрген Дуґляс, що мав 120 літ і 7 місяців. Він твердив, що уродився 23. квітня 1680 р. Його оповідання згоджуються із дійсними історичними подіями. У дитячих літах він утратив батька — офіцира, що вмер від ран. Як сирота вже змалку мусів виконувати найтяжчу працю. У 17 році вступив до війська, до армії Шліппенбаха. Брав участь у 8 битвах і провів 4 роки в російському полоні. Після заключення миру залишився в Росії як столяр. Був жонатий тричі, мав 13 дітей. Коли мав 85 літ оженився з латишкою, з якою мав 8 дітей; остання дитина вродилась йому, коли мав 103 роки. До кінця життя Дуґляс зберіг усю свою силу, тільки на кілька літ перед смертю втратив зір. Він мав знамениту память і міг захоплено оповідати всі подробиці зі свого військового життя. Годувався головно ячмінною кашою і горохом, їв мало мяса, пив звичайну воду, рідко горілки. До останніх днів зберіг зуби.

Роберт Тейльор, що родився 1764 р. і служив при Юрію IV і Вільгельмі IV помер у 1898 р., маючи 134 роки. Від королеви Вікторії дістав портрет з її підписом; оженився, коли мав 108 літ.

Недавно на Корсиці трапилась така подія: до бранки ставився міцний, високий дідусь „корсиканський пастух“, який заявив, що маючи вдруге 21 літ прийшов відслужити військову службу. Префект подумав, що має до діла з божевільним, але пастух доказав йому, що має 121 літ. Усе своє життя годувався він сиром і городиною, рідко їв трохи козлятини; ніколи не курив ані не носив окулярів.

Із тих прикладів видко, що столітні можуть не тільки зберігати свої сили та духову здатність у найпізнішому віці, але і можуть мати нащадків. У світлі тих фактів біблійні перекази не видаються нам уже такими чудами. Франсуа Нае у 100-ім р. життя мав незаконного сина з селянкою у своїм селі і вмер у 119 р. Дуже замітний другий факт: деякі старці у 90 або сотім році життя дістають новий приплив сил, нову міць, якби відмолоджувались... У них появляються нові зуби, сиве волосся починає діставати свій первісний колір (як нпр. у Мері Герм у 110 році), зір поправляється.

Столітні належать нині між людьми до виняткі в. Це виняткове явище має свої причини і без сумніву звязані з характером організмів і може з умовинами життя. Які це причини? Чи не можна би їх вияснити порівняльною методою? І чи не можна би знання тих причин використати для прикладного „мистецтва жити довго?“ Чи не міг би виняток стати, йдучи за лінією поступу, загальним правилом? Чи це дійсна проблема чи ілюзія?

Ось питання, які виринають сами собою.

Перекл. із рос. мови в. г.

(„Посл. Новости“.)

ВІДШКОДУВАННЯ ЗА УШКОДЖЕННЯ ТІЛА, ВТРАТУ ЖИТТЯ Й ОБРАЗУ.

При ушкодженні тіла, розстрою здоровля має винуватець звернути всякі кошти. В деяких випадках має зложити згори таку квоту, яка потрібна на лікування пошкодованого. При втраті здатности до праці винуватець має платити ренту. На випадок смерти пошкодованого має винуватець платити ренту особам, яким померлий на основі закону був обовязаний давати прожиток та ін. особам, його близьким кревнякам, які він дійсно вдержував. Замість ренти може винуватець заплатити одноразове відшкодування. За образу чести або позбавлення особистої свободи суд може признати пошкодованому деяку грошеву квоту за моральну кривду і фізичні терпіння.

ПЕРЕДАВНЕННЯ.

Скарга за винагороду шкоди передавнюється до 3-ох років від хвилини, коли пошкодований довідався про шкоду й особу спричинника. Скарга за зворот шкоди, спричинену злочином, передавнюється до 20 років від дня злочину.

Президент не помилував С. Корпана

Цивільна канцелярія президента повідомила окружний суд у Львові, що президент не скористав з права ласки і відкинув прохання оборонця Степана Корпана, засудженого в квітні ц. р. на кару смерти за вбивство команданта поліції у Вибранівці пов. Бібрка. Таким чином присуд смерти виконають у Львові в найближчих днях.

Українська ґімназія в Харбіні.

20. серпня ц р. відбудеться святочне відкриття української ґімназії в Харбіні, яка буде приміщуватися в Українськім Народнім Домі. Програма науки обіймає крім української мови, літератури та історії, теж навчання японської, англійської, російської та манджурської мови. Крім того вчитимуть у ґімназії ремесла. Ученики одержать повне національне та релігійне виховання. В ґімназії звертатимуть багато уваги на фізичне виховання. При ґімназії буде бурса. Вписове буде на 30 відсотків нижче від вписового в російських ґімназіях у Харбіні. В шкільному році 1934/35 відкриють першу клясу і три вступні кляси

Турецько-італійський конфлікт.

АТЕНИ, 25. 7. ПАТ. З острова Родос повідомляють, що буря загнала італійський рибацький корабель до берегів Малої Азії до заливу Аддімарія. Турецька прикордонна сторожа почала обстрілювати італійський корабель і вбила одного моряка

По широкому світі.

— Державного підсекретаря міністерства внутрішніх справ Арбінатті усунули з фашистівської партії тому, що поступав незгідно з наказами партії.

— У міжнароднім мотоциклевім рейді довкола Німеччини трьох німецьких мотоциклістів згинуло, шістьох тяжко ранених.

— Міністерство праці в Німеччині загострило контролю при видачі закордонних пашпортів німецьким, фаховим робітникам, щоби вони не виїздили за кордон до праці у колишніх жидів-фабрикантів з Німеччини.

— До Москви приїхав перший чехословацький посол Б. Павлю.

— Міністр райхсвери Бльомберґ приїхав у суботу до Естонії, де склав візиту ґен. Лайдонерові, провідникові збройних сил — по двох днях відїхав — як пише преса — до Гельсінґфорсу.

— Шеф штабу пробоєвих відділів Ліце призначив фон Ягова провідником ґрупи пробоєвих відділів Берлін—Бранденбурґ, на місце розстріляного Ернста.

— Над Льондоном лютувала страшна буря з дощем, яка заподіяла великі шкоди. Багато домів ушкодили громи. На мості Гаммерсміс грім стопив електричні проводи та спричинив пожежу. На деяких вулицях комунікація перервана.

— Двох вірмен, які вбили архієпископа Турінна підчас богослуження, засудив суд у Злучених Державах на кару смерти; сімох їх спільників на кару вязниці від 10 до 20 років.

— До Парижа прилетіло 6 норвежських летунів.

— Обі жінки, які були в товаристві Діліңґера при його стрічі з поліцією, вже арештовані.

З природи й техніки.

НОВІ ПОЛЯРНІ ЕКСПЕДИЦІЇ.

Визначний російський полярний дослідник проф. **Самойлович** задумує вислати в арктичні околиці корабель без залоги, кермований радієвими хвилями. Таким робом можна буде досліджувати околиці бігуна без небезпеки для людського життя. Цей корабель буде мати тільки машини, мірниче приладдя та досить складну радієву апаратуру, потрібну до кермування. Підчас плавби корабель буде передавати автоматично відомости про своє місце побуту та висліди помірів стації, що кермує ним ззовні.

Рівночасно з проф. Самойловичем вибирається теж капітан **Попов** з Радянського Океанографічного Інституту в експедицію до невідомих частин Полярного моря, щоби найти ще дальше на півночі (на північний схід від Землі Франца-Йосифа) переправу кораблями Ледовим морем здовж північносибірського побережжа. Попов задумує дістатися з Мурманська на північний ріг Землі Франція Йосифа, а звідти невідомими морями у напрямі Новосибірських островів.

МІЖНАРОДНІЙ КОНҐРЕС ҐЕОҐРАФІВ.

Цей конґрес відбудеться між 23. і 31. днем серпня ц. р. у Варшаві під проводом американського ґеоґрафа д-ра Ісаї **Бавмена**.

АПЕНІНСЬКИЙ ТУНЕЛЬ.

Недавно віддали до вжитку між Фльоренцією і Больонією новий залізничий шлях, що скорочує давну дорогу на 33 км. Новий шлях довгий на 98 км., з чого 37 км. припадає на тунелі. Тунель під цілим Апеніном довгий на 18,5 км. Таким робом він найдовший з усіх тунелів світа, що мають подвійні рейки, а тільки дещо коротший від сімпльонського, який не має подвійних рейок, тільки складається з двох окремих однорейкових ґалерій.

На новій лінії їздять електричні поїзди. До їх порушування вживають постійного струму з напругою 3000 вольтів.

РАКЕТОВА ПОЧТА

Від років різні дослідники займаються проблемою ракетового лету. Одні пропонують ракетове авто, другі ракетовий літак, тощо. Одначе всіх цих плянів не можна виконати тому, що до цього треба багато грошей. Скромніші дослідники обмежилися з цього приводу до ракетової почти, яка сама себе фінансує. Річ у пересилці листів при помочі ракет з одного місця до другого, яке значно віддалене від першого.

Від ракетової почти вимагаємо передовсім якнайбільшої певности себто вимагаємо, щоби почта осягнула свою ціль (т. зн. щоби вислана з Франції до Льондону потрапила дійсно у Льондон, а не в море) та щоби не загрожувала людям та самим пересиланим річам.

Одним з перших, що перевів успішні спроби пересилки почти ракетами, є інж. Фріц **Шмідль з Ґрацу**. Йому пощастило вже 20 разів вислати при помочі ракет біля 2000 посилок, з того одну третину рекомендованих. А саме випускав він ці ракети з готелів, положених недоступно у високих горах, у напрямі легкодоступних долин, де находилися звичайні поштові уряди. Притім послугувався він одноступневою ракетою, довгою на 2 метри, а грубою на 25 цм. Перша ракетова посилка інж. Шмідля відбулася ще 9. вересня 1931 р. з вершка високої на 1238 метрів гори Гох-Треч (у Стирії) до місцевости Земріах, віддаленої на 2 км. Ця перша посилка мала аж 333 листи.

Слідом Шмідля пішли два німецькі інжиніри: **Тілінґ** і **Цукер**. Перший згинув у жовтні м. р. підчас своїх експериментів, другий працює нині з великим успіхом при ракетовій почті в Англії. А саме пощастило йому 6. червня ц. р. вислати ракетою 1200 листів на віддаль 3 кільометрів. Дослідами Цукера зацікавилися англійські фінансові кола і при їх помочі Цукер задумує покищо наладнати правильну ракетову почту між островом Вайт (на південний захід від Льондону) та Льондоном, віддаленим у повітряній лінії на 125 кільометрів. Якщоб ці спроби вдалися, заведуть правильну ракетову почту між англійськими островами в англійськім каналі (Ля Манш), відтак між Францією і Англією та між Ірляндією і Англією. На дальшім пляні ракетова почта між Европою і Америкою.

ЩО ТАКЕ „ВІТАПРІК"?

Одна мадярська фабрика консерв виробляє віднедавна спеціяльну консерву „вітапрік", якою смарується хліб і яка має в собі дещо паприки. Паприка, як виявилося недавно, має великий відсоток вітаміни „Ц". Напр. 15 грамів „вітапріку" має стільки вітаміни „Ц", що 5 цитрин. Ця кількість „вітапріку" додана до страви вистане для 5-членної родини на цілий день як джерело вітаміни „Ц".

На цім місці зазначуємо, що великий відсоток вітаміни „Ц" мають овочі дуже поширеної в карпатських лісах рябини. Цю вітаміну можна теж дістати хемічно з грознового цукру.

ФІЗИКАЛЬНО-МУЗИЧНИЙ КОНКУРС.

Пруська Академія Наук призначила на 1936 рік 5000 нім. марок нагороди за працю, яка викаже на основі систематичних експериментів фізикальні величини, що визначують барву струнних інструментів. Праці слід надсилати до 31. грудня 1935 року. Вислід конкурсу проголосять у 1936 році на засіданні, присвяченім памяти Ляйбніца.

ЩЕ ПРО ТЕОРІЮ РЕЛЯТИВНОСТИ.

На днях принесли усі заграничні (ненаукові) часописи, а за ними повторили це й наші, вістку, мовляв теорія релятивности Айнштайна до нічого вже непридатна, бо французький професор **Карвалльо** виказав експериментом, що її засновки хибні.

Річ у тому, що згаданий француз доказує своїми експериментами, що висліди експериментів американських дослідників **Майкельзона і Морлея**, які були для **Айнштайна** спонукою до збудовання теорії релятивности, незгідні з дійсністю. А саме Майкельзон і Морлей виказали своїми експериментами, що рух землі у просторі не впливає на скорість світла. Карвалльові поміри доказують саме щось противне.

Покищо треба підождати, аж висліди французького дослідника будуть іще раз перевірені. Бо історія теорії релятивности інформує нас, що подібних закидів було більше. Всі вони виявилися після перевірки безосновними. Одначе навіть, якби висліди Карвалля виявилися правдивими, в Майкельзона і Морлея (кількакратно вже перевірювані!) неправдивими, не слід ще кричати про „упадок" та „загибіль" теорії релятивности. Що найбільше треба буде її змодифікувати.

ПРОДУКЦІЯ ПАЛИВА У РАДЯНСЬКОМУ СОЮЗІ.

Передбачену в пятирічному пляні продукцію палива осягнули на Радянщині тільки приблизно. Якщо річ у продукції камінного вугілля, то видобули його тільки 86 відсотків передбаченої пятирічкою кількости. Дещо ліпше представляється справа з ропою. Внаслідок американських метод праці видобули вже 1931 р. стільки ропи, скільки передбачили на 1933 рік. Одначе ні в 1932 р. ні в 1933 р. продукція ропи не зросла. Експльоатація торфу виказує на 1932 рік замість передбачених 12,3 міліонів тон аж 13,8 міліонів тон. Але добутий торф якісно зовсім не високий. Його вогкість спричинила те, що в тих електрівнях, де його вживали, треба було додавати до нього інші, ліпші роди палива. Наслідком цього зужили за багато дерева, яке є як-не-як дуже вартісним сирівцем. Додавання ропи як палива виявилося теж некорисним: економічніше вживати ропи до продукції поготівних матеріялів ніж до спалювання. Таким робом пятирічка дає чисельно гарні висліди, одначе з погляду економії більше зуживання високовартісних сирівців дуже некорисне.

А. Л.

Перше весілля в українському обряді в Англії.

Дня 14. липня відбулося в Манчестері, місці осідку найбільшої української кольонії в Англії, перше весілля в українському обряді, відколи кольонія існує (біля 40 літ). Шлюб брала донька п. Плятона Соляра, поважного нашого громадянина, п-на Марія Соляр, з п. Володимиром Чучманом, сином також одного з перших українців у Манчестері. Шлюб давав о. Боський у катол. костелі св. Чада при Чітам Гіл Ровд. Гостей, українців та англійців, було кількасот осіб. Молодят, по старому звичаю, коронували підчас шлюбу. Англійські часописи вислали багато репортерів на це свято.

(УКБЮРО, ЛЬОНДОН).

Ширіть наш часопис!

Карахан большевицьким послом у Берліні.

БУКАРЕШТ, 25. 7. ПАТ. Щоденник „Куренгул“ повідомляє, що большевицький уряд призначив Карахана першим послом у Румунії. Карахана призначили недавно большевицьким амбасадором у Туреччині, але він туди ще не виїхав. Щоденник здогадується, що большевики призначили до Туреччини свого кращого дипльомата, бо привязують до своєї місії в Румунії велику вагу.

Наглі суди в Австрії урядують.

ВІДЕНЬ, 25. 7. ПАТ. Перед наглим судом відбувся процес проти двох колишніх членів Шуцбунду, 22-літнього чехословацького громадянина Ґерля і 21-літнього Ансбека за атентат на залізницю і намагане вбивство поліцая. На розправі піде. Ґерль зізнав, що атентат виконав тому, щоби запротестувати проти уряду за його відношення до робітників. Згадав, що на націонал-соціялістичну партію міг лекше погодитись, ніж на уряд. Наглий суд засудив обох на кару смерти. Президент Міклас помилував Ансбека і перемінив кару смерти на досмертну вязницю, а Ґерля повісили.

Страйк докових робітників може перенестися на схід.

НЮ ЙОРК, 7. липня (Вл. кор.). — Страйк робітників на корабельних доках, що розпочався перед двома місяцями в Льос Анджеліс, Сан Франціско і Сіетл на побережі Тихого Океану, може перенестися на Схід — таке каже предсідник юнії тих робітників, Йосиф Раен. Він щойно вернувся з Каліфорнії до Ню Йорку і тут подав такі інформації до ґазет.

Чому страйк у Каліфорнії прибрав такі розміри, що треба було вжити війська Національної Ґвардії, про це розповідає також Раен. Він каже, що на перешкоді до полагодження страйку стояло те, що юнія підпала під вплив комуністів, котрі ніяк не хочуть іти на уступки, бо їм не в голові робітнича справа, а підбурювання проти зорґанізованої влади. Другою причиною є те, що страйкуючі робітники забули за первісну причину страйку, тобто за домагання ліпшої платні, а проголосили тепер ще якісь інші, хоч і не дуже ясні домагання. А третьою перешкодою до поладнання страйку є становище підприємців, які не дуже цим журяться і віддали цілу справу двом організаціям, які є прихильні ідеї „замкненої робітні“, тобто, щоб вільно було приймати до праці і неюнійних робітників.

Естонія не приступить до східного Льокарна.

Гостина мін. Бека. — Невдоволення у Франції

ТАЛІН, 25. 7. ПАТ. Мін. Бек склав першого дня свого побуту в Естонії офіційну візиту міністрові закордонних справ Селяма. Після того мін. Бек склав вінок на гробах вояків, які полягли за незалежність Естонії. Вчора був на авдієнції в президента републики Петса. Після авдієнції президент гостив мін. Бека з дружиною сніданням. Опісля мін. Бек відбув кілька нарад з естонськими достойниками. Мін. Селяма заявив, що Естонія поступатиме в справах східного Льокарна одноцгідно з Польщею. Ґен. Ляйдонер заявив польським журналістам, що Польща та Естонія повинні співпрацювати у всіх справах. Польща й Естонія не мають ніяких навіть дрібних конфліктів, які могли би зашкодити співпраці.

Зате французька преса висловлює своє невдоволення з розмов мін. Бека в Естонії. „Ехо де Парі“ запевняє, що Польща протиставиться французькій політиці і нарушує договір з 1921 р. Причиною зміни взаємин між Польщею і Францією є німецько-польський договір з 26. липня ц. р. та польська допомога Німеччині в її політиці над Дунаєм і в прибалтійських державах.

Німецька преса пише, що Польща підготовляє союз прибалтійських держав під своїм протекторатом. Польща намагається вирватись з сітки інтриґ Парижа. Німецька преса здогадується, що союз прибалтійських держав під проводом Польщі буде протиставленням східного Льокарна, яке піддержують Франція і большевики.

—o—

Анґлійсько-японське порозуміння.

ТОКІО, 25. 7. ПАТ. В. Британія та Японія погодилися, що на майбутній морській конференції не будуть заторкувати політичних справ, бо конференція не осягнула би намічевої мети.

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— **ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.**

— **До Берези Картуської** вивезли з Угнівщини, як нас повідомляють, також управителя школи в Ульгівку п. Андрія Рачинського. — З Волині до Берези Картуської до дня 20. 7. вислано 20 українців. Вислані походять з пов. луцького, рівенського, здолбунівського, кремянецького, костопільського, дубенського й ковельського. — З Радехова вивезли до Берези Картуської Володимира Дибайла.

— **Дві жертви Серету.** В суботу 21. липня ц. р. захотів один молодий жид ще з двома жидівочками полодкуватись по Сереті в Чорткові. Всі троє пустились човном у сторону села Білої. Та видно, що молодець не вмів добре веслувати, бо в найглибшому місці на ріці човен перевернувся і ціла залога пішла на дно. Одна жидівочка втопула, двоє вдалось урятувати.

— **Протестантизм у Копичинеччині.** Пишуть нам: В „Ділі“ з дня 18. 7. ц. р. поміщена новинка про те, що в Яблонові коло Копичинець 75 богатших господарів перейшли з гр.-кат. обряду на евангелицьку віру. Тимчасом протестантська акція, хоч її ведуть із завзяттям, стрічає відпір у ще сильнішій акції католицькій. В Яблонові є всього двоє протестантів ще від 1929 р., з яких один зарібник зайшов сюди з Тисьменичан коло Станиславова. Та і ця родина хрестила своїх двоє дітей у костелі на обряд римо-католицький. Замітне, що протестантську акцію ведуть і в Яблонові і в Копичинцях і в Кобиловолоках люди, що взагалі з вірою нічого спільного не мають: це люди зпід стягу „Громадського Голосу“ і т. п.

— **Оперетка у Львові.** До Великого Міського театру приїхала оперетка „Вісім тридцять“, що починає у пятницю вечором свої виступи пєсою „Яхт кохання“. Авторами оперетки є Кжевінський і Бродзінський, музика Фанні Ґордон. Грали цю оперетку у Варшаві минулого сезону 175 разів

— **З Українського Наук. Інститугу в Берліні** повідомляють нас, що 27. ц. відбудеться відчит в українській мові доц. Віктора Леонтовича п. з. „Проблема февдалізму на Україні“ з дискусією.

— **Пошесть серед худоби.** Польське м-ство хліборобства та земельних реформ обмежило вивіз домашніх звірят за кордон тому, що появилися пошесно заразні недуги.

— **Замазали державний герб.** Агенція „Всхуд“ повідомляє: „У Лісниках біля Бережан вивішено на скраю ліса національно-український прапор а рівночасно замазали синьою фарбою шильд із державним гербом на місцевій народній школі. Тієї ж ночі невідомі люди скосили на шкоду війта Енджеєвського дві грядки капусти“.

— **Стріл крізь вікно.** Аґ. „Всхуд“ повідомляє: У Дзвинячі біля Заліщик нічю невідомий чоловік вистрілив крізь вікно до хати 27-літнього Петра Угринюка. Зранив його смертельно.

— **Поранив ножем.** Аґ. „Всхуд“ принесла вістку, що в Таврові біля Бережан Павло Сеґелович поранив ножем у плечі поляка Ленартовича. Зробив це тому, що Ленартович заручився з його сестрою, а вона перейшла на латинський обряд.

— **Повісився власник цукорні.** При вул. Городецькій 9 у Львові намагався покінчити з життям 50-л. власник цукорні Ст. Вітик, тому повісився на вікні. Наймичка відрізала Вітика. Його відвезли до шпиталю. Причина: незавидне матеріяльне положення.

— **Краєва хроніка.** В Бориславі повісилася 45-літня Марія Охалівна з причини непорозумінь із любовником Дубасом, з яким жила вже 10 літ. — 23-літня Катерина Петруняк у самогубному намірі скочила у криницю на подвірі своїх батьків у Бориславі. Ще ледви живу добули з криниці та відвезли до шпиталю. Як Петруняк скочила в криницю, привела на світ дитину. Дитина померла.

— **Після американського страйку.** У Сан Франціско та інших містах південно-американського побережжя, що закінчили ґенеральний страйк, панує карнавальовий настрій. Театри, кабарети та нічні клюби знову відкриті, ресторани повні публики, на вулицях дуже багато авт та автобусів повних, бо люди їздять просто з радости. У крамницях нормальний рух, хоч портові робітники ще не почали праці; вони страйкують іще від травня. Преса висловлюється прихильно про уряд, що повів справу страйку лагідно і довів до порозуміння.

— **Ґанді бере гонорарі.** Провідник і апостол визвольного індійського руху Ґанді заявив журналістам, що від тепер вестиме з ними розмови призначені до друку тільки за гонорарем. Цей гонорар призначує він на фонд паріїв. Деякі часописи перестали друкувати навіть промови Ґандія, інші охотно платять гонорарі пересічно 20 зол. за розмову на 5 хвилин. Після останнього віча індійського жіноцтва в Калькутті в авто Ґандія накидали багато грошей і дорогоцінностей на проголошений ним фонд.

— **Ріжні вістки.** Німецька цензура, що не допускає чужинної преси до краю, довела до того, що мешканці шукають за чужинними часописами як за сензацією. — У Німеччині заборонили на два тижні продажу двох часописів англійського „Дейлі Експрес“ і „Шікаґо Трибюн“. — На останніх італійських маневрах повітряної фльоти ствердили, що налет літаків на промислові осередки дуже важко оборонити. — Скількість безробітних у Франції за останній тиждень зросла на 2354 осіб себто загальна сума дійшла до 314.836 осіб, з чого 70.858 жінок. — У Льондоні панує така посуха, що місгові, яке мало завсіди багато дощів, загрожує недостача води; директор міських водопроводів подав до відома населення, що воно мусить зменшити денно свої потреби на 65 міліонів „ґальонів“. — У Москві в „Парку Горкого“ відкрили небувалу досі для комуністичного ладу виставу: виставу жіночих толет з живими манекінами; люди йдуть як на прощу. — Начальником жандармерії і поліції в Саарській області призначили англійця Гемпслея. — У Піренеях згинув визначний альпініст Льопес Фернандес, упавши у прірву з висоти 300 стіп.

— **Українець на зїзді канадійських письменників.** У Кенора, Онтеріо (Канада), відбувся зїзд Товариства канадійських письменників. На зїзді було 50 канадійських письменників з усієї Канади, а між ними теперішній найбільший поет Канади д-р Робертс. Від українців був п. О. Івах, що мав реферат про українське

письменство в Канаді. Мовознавець професор Ватсон Керконел прочитав на зїзді свої переклади трьох поезій молодих канадійських українських поетів.

— **Пожежа грецького манастиря.** У Греції згорів один із найстарших манастирів „Мега Спилеон", що значить „Велика печера". Був він найбагатший і найславніший, на горі заввишки 900 метрів, на 100-метровій скелі над густим лісом. Є тут входи до двох великих печер, де 15 віків тому заснували манастир. У печерах находяться манастирські будинки на 7-8 поверхів. Була це третя пожежа за півтора тисяча літ, на цей раз страшна. Манастир згорів до чиста наслідком пороху. Бібліотека мала дорогоцінні рукописи та документи. Врятували тільки одну ікону Богородиці з 9-го століття, прикрашену вінком із брилянтів і рубінів — дар імператора Андроніка II-го, що вступив сюди, як каже повіря, ченцем у 360 році. На іконі замітні сліди від попередніх пожеж з 1400 і 1640 років. Ця пожежа спонукала грецький уряд внести проект закону, щоби всі історичні та мистецькі памятки манастирі передавали до державної бібліотеки, де істнують кращі засоби боротись перед пожежею.

— **Продавці вугілля ошукали місто на мілїон дол.** За останніх пяти літ місто Ню Йорк заплатило за вугілля мілїон долярів за багато, а цілий видаток на вугілля за той час дійшов до суми 25.000.000 дол. Це ошуканство вийшло наверх при нагоді прилюдного допиту при роздаванні контрактів на доставу вугілля. Обманства допустилися дві фірми, що доставляли паливо для управи міста. Не є виключене, що ще й інші фірми „заробляли" таким самим способом.

— **Новий спосіб передачі почти.** Американський президент Рузвельт виїхав цими днями на повне море на воєннім кораблі „Говстон". За цим кораблем поїхав дирижабль „Макон", що дігнав корабель і випустив зі свого чердака два літаки. Літаки знизились над кораблем президента із почтою. Досі такої пересилки почти не вживали, тільки у фільмах.

— **Замісць на престіл — вигнаний.** Голяндському баронові Стоттісно захотілось стати королем; вибрав він собі малесеньку андорську республику, придумав імя „Бориса I", але не зумів зорганізувати окупаційної армії. Його арештували в Ургелі і відправили до Барцельони. Зазнає він одної чести: над його справою радитиме рада міністрів у Мадриді. Його вишлють з Еспанії, нехай інші держави ломлять собі голову, чи такий король може ходити спокійно по світі чи ні.

—o—

Науковий куток.

Питання про східно-словянську або „праруську" мову.

На таку тему в Істор.-Фільольог. Т-ві у Празі мав виклад *акад. С. Смаль-Стоцький*. Цим питанням акад. Стоцький займається все своє життя. Супроти нього мусів заняти становище це у 80-х р. р. XIX. ст., як проф. університету у Чернівцях. Заняв і переконав.

З поглядами на українську мову вийшло таке саме, як і з поглядами на давню Київську Русь. Як з Київської Руси-України різні „вчені від політики" зробили „общеруську" державу, так і з мови Київської Руси робили й роблять „общеруську" мову. Щоб виправдати наскрізь політичну теорію руського єдино-неділимства, видумали теорію „праруської" мови, мібито спільної всім східним словянам, установили після спільної праслов'янської доби ще окрему добу „праруську", з якої ніби десь у XIII. ст. відокремилась українська білоруська мова.

Вперше проти цієї наукою безпідставної, а для нас дуже шкідливої теорії акад. Стоцький поставився рішуче *у своїй граматиці, писаній по німецьки спільно з проф. Т. Гартнером*. Тоді він зустрів опір таких корифеїв фільольогії, як Ягіч, Соболевський, Шахматов та інші. Наукова европейська критика устами Вондрака, Гуєра, Вайнгарта й ін. привітала граматику Стоцького але його поглядів на „праруську" мову не поділила. На доказ істнування цієї мови тоді наводили аж 14 признак.

Відповідь критикам і дальше обґрунтування свого становища акад. Стоцький дав головно у праці п. н. *„Розвиток поглядів на семю словянських мов"*. Признаки спільної „праруської" мови стали зникати і в новітніх студіях московського вченого Ляпунова з колишніх 14-ти залишилось їх лише 3. Таж ці три, як довів Стоцький, є неважні для теорії „праруської" мови, бо всі вони є *праслов'янськими* діалектичними явищами. Затеж в останньому часі висловилися проте у своїх знаменитих працях і польські дослідники Т. Мілевський та Шобер.

Тепер уже можна вважати, що теорія „праруської" мови остаточно здана в архів наукових дивоглядів. *Ніякої „праруської" мови ніколи не було*, а всі живі словянські мови розвинулись безпосередньо з праслов'янських діалектів. Щодо української мови, то вона *від початку розвивалася за своєю власною системою*, зовсім відмінною від системи московської мови. Розвиток української мови в старій добі був такий сильний, що навіть і по упадку нашої державности українська мова здобула собі нові терени в Литві й Молдаві, на Білоруси й Московщині.

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

Блудні лицарі.

Не є це той легендою оповитий лицар, що в середніх віках, вдітий тугою, з мечем і лютнею блудив світами і чудив світом, що ставав перед дворищами і жіночими манастирями та опівав у промінні погасаючого сонця:

Зза сьоми гір і рік — вже років сім
До тебе я мандрую,
У сні тебе вбиваю і твій дім,
І тужу та сумую...

Вертаємось до середневіччя. Маємо теж блудних лицарів. Серед наших молодих людей є їх навіть невеличкий полчок лише вони рядом не ходять.

Не так то вони ходять як переходять — від одної орієнтації до другої. Вимахують паперовими мечами, коли хотять покинути старих приятелів для нових, ударяють у новий тон, коли перебігають від одної партії до другої, щоб погостити на часок у третій, відбиваються від одної фракції до другої, щоби вкінці „блиснути метеором" у якійсь манюсінькій ідеольогічній групі.

Як дивлюся на тих молодих людей, пригадується мені хлопяча забава, в яку ми колись бавились у станиславівських Липах...

Ставали, бувало, проти себе дві лави хлопців сильно держачися за руки в бойовому поготівлі, щоби жінка сила не могла їх розірвати.

Одна сторона визивала: Царю, царю, буде війна?

Друга відповідала: Ні!
— Чому?
— Бо мало війська.
— Відбий собі!

І тоді один визначений вибігав із ряду силкуючися вдарити собою у найслабшу точку противної лави, щоб її прорвати.

Як не розбив, лишався, по стороні противника і від тої хвилини скріплював сили ворога. Як-же розірвав лаву, вертався до своїх з лавром перемоги, ще й вів зі собою частину прорваної лави.

Щось таке діється й у нас під цю пору, лише, що хлопці — старші...

П. А. їздив колись на Радянщину на „харківські торги" чи „контракти" та не добившись торгу, вернувся до краю, вступив на практику до одної партії, але не покінчивши практики — хоча партія вибрала його в посольський мандат — звільнений із практики, справив собі націоналістичний прапор і сам власними силами і чужим кредитом — іде до перемоги.

Пан. Б. висиджував цілі місяці в радянськім консуляті, а сьогодні є стовпом фашистівської надрівки і оврів йому тхне комунізмом. (Тут ще є деяке прояснення справи, бо він як біольог займався помірами голов, лиш забув раніше свою поміряти.)

Добродій В був теоретиком та ідеольогом большевизму, ба й комуністичним послом, а тепер уже показаний своєю заявою — до перемоги...

І були в нас блудні лицарі, що відбували свій паломницький шлях у протилежному напрямку від Заходу на Схід.

Був колись п. Г. голова „Союзу Католицьких Письменників", що став згодом начальним редактором комуністичного часопису.

Та є в нас і тип п. Д., що скинувши чернечу рясу братчика, робив з успіхом на львівських вулицях лібералa, стає до друкарської капіти в Ставрополі, щоби при першій нагоді стати „страйкбрехером", за часок випливає як відповідальний редактор органу комуністичної УПП („Und Pipa paradiert") в черги стає відповідальним редактором рянокомуністичного часопису на те, щоби пізніше розкаятися у „Вістях".

А куди помандрує — перейшовши в такому короткому часі сім гір і сім рік — Господь милосерний знає..

Словом: Царю, царю, буде війна?
Во:
Ще у неділю він бився за реакцію,
У понеділок боронить вже „свобод".
Вівторок він готов на провокацію.
У середу плює на свій народ,
В четвер вдягає костюм монархіста,
У пятницю він знову демократ.
В суботу вже підписався в комуніста.
В другую неділю — свячений псубрат!

Такі в нас є блудні лицарі — часто тільки бруднi...

Тиберій Торобець.

Перед обезціненням готівки хоронить грамота на внутрішню позичку Рідній Школі. Одна позичка 25 зол.

Дивогляди.

СІЯМСЬКІ СЕСТРИ.

Цікаву проблему мусів розвязати міський ню-йорський урядовець, Филип Гайнес, що видає дозволи на заключення подруж. До нього зголосилася міс Вайолет Гілтон за виданням дозволу на подружжя з музикантом Морісом Лямбертом. Урядовець подивився на панну Вайолет і сказав: „Алеж ви не самі, вас є дві, то як я можу видати дозвіл на шлюб з одним чоловіком?" — І відмовив. Не помогли заходи їх адвоката ані апеляція до вищого урядовця. І там відповіли: „Ні!" Коли панна Вайолет запитала, чому ні? — відповіли: „З причини прилюдної моралі".

Після цього жених заповів жалобу до найвищого суду, щоби приневолити міського урядовця видати дозвіл.

Але панна Вайолет поїхала просто до Ньюарку і там зажадала видання дозволу на заключення подружжа. Одначе й тут сказали їй „ні!". Коли запитала чому, їй сказали: „З тих самих причин, що в Ню-Йорку!"

Міс Гілтон це одна з близнят-сестер, що родилися перед 26 літами в Англії і обїздять світ під іменем „Сіямських сестер". Вони зросли разом і виступають по цирках як живе диво природи.

ХЛІБОРОБСЬКА УДАРНА БРИГАДА.

Виписуємо з большевицької „Правди" з 17. липня таке місце:

„На дворі Каховської МТС стоїть 8 молотілок. Поруч лежить розібраний „комбайн" і багато знятих „гедерів". Біля молотілок порається кільканадцять людей — стукають молотками, направляють. На задньому дворі, де скидають на купу непотрібні частини — заросло травою 20 тракторів. Стоять тому, що нема запасових частин, а дирекція не присилає грошей, щоб їх купити. Механік так навчає тракторні бригади:

— Як тільки трактор сильно затарахкоче, зупиніть його. Запасових частин не ждіть. Їх все одно не куплять.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. МИКОЛА КРАВЦІВ,

парох Лопатина і декан лопатинського деканату, наділений крилош. відзнаками, помер дня 18. липня ц. р. у 57-ому році життя і 31-ому священства. Покійний, селянський син, власними силами скінчив гімназійні й богословські студії. Душпастирював у селах: Лопянка, пов. Долина, Боратин, пов. Броди, Оліїв, пов. Зборів і Волків, пов. Перемишляни. У Волкові побіч обовязків пароха й перемишлянського декана займався політичною, культурно-освітньою й економічною діяльністю. Був основником та організатором читалень „Просвіти", Кружка „Сільського Господаря" й каси Райфайзенки. Від листопада 1918 р. душпастирював у Лопатині, радехівського повіту. За його почином і заходами збудовано тут нову велику церкву. Крім того Покійний опікувався і проводив читальнею „Просвіти", Кружком „Р. Ш." й місцевим кооперативним життям. У Лопатині по довгій і затяжній недузі покінчив своє багате на працю для церкви, громади й родини і сповнене турботами й невпинними ударами життя. Похорони відбулися дня 20. липня ц. р. Від численно зібраного духовенства, громадянства, парохіян, родини і неприсутніх доньок: Марії що в Московщині, та наймолодших: Зиновії і Стефанії, що у вязниці, прощали Покійного оо Петро Казанівський, Осип Мицак і Маріян Плешкевич. На могилу Його зложили місцеві установи, парохіяни й молодь вінки та цвіти. Земля Йому пером!

Шіхт виробляє теж „Мило Білий Олень“.

Довідуємося, що фірма ШІХТ виробляє крім ріжних родів мила, які вже є в торговлі, теж нове мило „Білий Олень“. Є це повновартісне ядерне мило, але завдяки своїй лагідности і приємному запахові надається до прання білля і до миття цілого тіла. (—)

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС“: „ПЕПІНКА РАЙНГОЛЬЦОВА“.

Чеська комедія з менше відомими артистами, під сильним зливом фарс Власти Буріяна але композиційно і з режисерського погляду дуже слабенька. Є це історія сільської дівчини, що наслідком зовсім випадкового збігу обставин попадає на сцену, не знаючи навіть, що грає. Той самий мотив використаний уже давно багато дотепніше Анні Ондрою. Бюро дететактивів, що вічно робить орхестру, з придуркуватими мінами своїх урядовців виведене зовсім недоцільно, бо воно нічого не відкриває. Кілька фарсових сцен дуже веселих незалежно від усього сюжету, дуже наївного.

Дописи.

ЛУЦЬК.

Українське кооперативне життя в луцькому повіті. В 1933 р. на терені луцького повіту вели діяльність під опікою Інспекторату Р. С. У. К. кооперативи: 1) для заг. закупу і збуту 39, 2) споживчі міські 1, 3) ощадно-позичкові рільників (райфайзенки) 2, 5) молочарські 3, 6) ріжні 2. Разом 49. З того членів РСУК 37, нечленів 12. В 1933 р. виступили з числа членів РСУК 2 кооперативи для заг. закупу і збуту („Надія“ в Сильнім і „Єдність“ в Хорлупах). Кооператива „Спілка“ в Борохові була круглий рік нечинна. Одна кооператива для заг. закупу і збуту вела молочарський відділ. („Добрий Сівач“ у Воротневі) й одна постачала молоко до міста („Українське Світло“ в Тереннів). У 1933 р. засновано і зареєстровано в окружному суді 3 нові кооперативи для заг. закупу і збуту і всі три урухомлено (Радомишль, Звірів та Оздів). Крім того в 1933 р. засновано й урухомлено 1 районову молочарню (в Княгининку). В 1933 р. переведено підготовчу працю для заснування кооператив для заг. закупу і збуту в таких місцевостях повіту: в Кошеві, Седмирках і Жуковці. В загальному український кооперативний рух у Луччині все ще доволі слабий і має перед собою дуже широке поле до праці, яке, на жаль, лежить облогом. Коби тільки політичні обставини були сприятливіші!

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Листування Редакції.

Вп. Ю. О., Станиславів: Дякуємо за прислане, яке використали. Дотичного звіту не помістили, бо прийшов за пізно. Тепер уже зовсім неактуальний.

Вп. Дописувачеві в Чернелиці: Одну замітку використали, другої не можемо з уваги на цензуру.

Вп. Кореспондентові в Чорткові: Прислане дістали. Частину використали, інших заміток покищо не містимо з уваги на цензуру.

СПОРТ.

С. К. „Русь“ Ужгород — К. Ш. Ц. Кошиці 5:0 (4:0)

Цією перемогою доказала „Русь“, що сильно перевищає і цей провідний мадярський клюб. В „Руси“ грав цим разом концертово напад. Кошицька мад. дружина хотіла помогти собі брутальною грою, за що суддя виключив аж двох її грачів з грища. В другій половині дружина „Руси“ старалась тільки вдержати вислід, аби захистити себе від небезпечної для життя гри противника.

Больонія. Больонія — Ференцварош 5:1 (2:1).

Після цієї перемоги закваліфукувалась Больонія до фіналу за чашу середущої Европи. Другим фіналістом буде переможець зі змагань віденської Адміри з торінською дружиною Ювентус.

ОБІЖНИК

у справі краєвих сиківкових змагань.

1. Змагання організує на припоручення О. К. Станиславів Український Спортовий Клюб.
2. Змагання відбудуться від 16. до 19. серпня н. р. включно в таких конкуренціях: поодинокі гри жінок, мущин і юніорів, подвійна гра жінок, мущин і юніорів, та гра мішана, гри потіхи.
3. Вписове: від гри поодинокої 2·50 зол., від подвійної по 1·50 зол. від змагуна, платні при зголошенні.
4. Зголошення (враз із таксою) приймаються до 10. серпня включно на адресу: Інж. Ілько Попович, Станиславів, Голуховського 17. Всякі спізнені зголошення не будуть приняті, зголошення без оплати неважні.

Позамісцеві товариства подадуть враз із скількістю зголошених (можна на відтинку грошевого переказу) докладний речинець приїзду змагунів до Станиславова (день і година) та скількість потрібних приміщень.

5. Льосування, що відбудуться в суботу 11. VIII. в год. 8. веч. у канцелярії інж. Поповича буде подане змагунам до відома в „ГОТОВИХ“ з 18. VIII. н. р.

Змагання будуть розіграні мячами „лявенґерс“.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Кути:

26. VII. Корневільські дзвони.
27. VII. Королева кіна.
28. VII. Товаріш (премієра) комедія на 4 дії Деваля в постановці п. Бенцаля.
29. VII. Залізна острога.
30. VII. Мазепа.

Великий Міський Театр

Пятниця, 27. VII. год. 8·30 веч. „Яхт кохання“. Гостинний виступ театру „8·30“.
Субота, 28. VII. год. 8·30 веч. „Яхт кохання“. Гостинний виступ театру „8·30“.

Театр Ріжнородностей.

Нечинний з причини ферій.

Кіна.

АПОЛЬО: „Життя є гарне“.
АТЛЯНТИК: „Буритель“.
ВАНДА: „Кінець світа“.
КАСІНО: „Зорі Бродвею“.
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Баль білих діжечок“ (із Містенґет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Романс Маньки Грешної“, ревія „Львів-Монте Карльо“.
МІРАЖ: „Пат і Патахон серед пенсіонарок“, „Цілунок засудженого“.
МУЗА: „Плятинова бльондинка“.
ПАН: „Велика княжна Олександра“, „Шпіон у масці“.
ПАЛЯС: „Пепінка Райнгольцова.“
ПАСАЖ: „Любов Жоржети“ і ревія „Шампанські вечорі“.
СВІТ: „Я був тобі вірний“, „Карієра кельнерки“.
СОНЦЕ: „Пірати степу“ та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Король арени“ (Кен Мейнард) на осн. Джека Лондона, і ревія Нюйорк-Варшава „Божевільна ніч“.
ХИМЕРА: „Газард життя“.
УТІХА: „Нічний лет“ та ревія.

Закордонне радіо.

Четвер, 26. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10 Концерт, 17·45 Солісти, 21·45 Пісні й арії, **Брно** (325,4) 19·35 Віольончеля, **Кошиці** (269,5) 19·35 Скрипковий ресітал Затурецького, **Прага** (470,2) 19·10 Муз. авдиція для дітей, 19·35 Фортепян, 21·35 Муз. вок. концерт, **Париж** (1649) 20·00 Камер. музика, спів, **Білгород** (439,8) 18·30 Спів **Берлін** (356,7) 21·45 Концерт Бусонія. **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·20 Фр. камер. музика, 19·00 Концерт малої радіоорхестри, **Кельн** (455,9) 16·05 Легка музика, 17·15 Камер. музика, спів, **Будапешт** (549,5) 12·05 Сальонова музика, 19·30 „Баль в Анни“ оп. Кудінія, 23·45 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 16·45 Програма для дітей, 20·45 „Іріс“ оп. Масканія **Рим** (420,8) 13·05 Легка музика, 17·00 Вок. інстр. концерт.

Пятниця, 27. липня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 20·30 Концерт, **Кошиці** (269,5) 15·15 Військова орхестра, **Мор. Острава** (259,1) 19·40 Спів, **Париж** (1649) 20·45 „Івась і Гануся“ ком. опера Гумпердінка, **Атльона** (531) 19·50, 21·15 Спів, **Берлін** (356,7) 18·30 Невідомі Шубертові пісні (Шірмер, альт), **Гамбург** (331,9) 19·00 Концерт комах (веселе попурі), **Гайльсберг** (291) 19·10 Ресітал на арфі, **Кельн** (455,9) 17·20 Дрібні Бетовенові твори (спів музика), **Бреслав** (315,8) 16·00 Концерт, 19·10 „Дер штіле Гартен“ вок. авдиція, 21·00 Камер. музика на давніх інструментах, **Будапешт** (549,5) 12·05 Вокальний квартет, 18·55 Спів. ресітал, 22·30 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика, 17·10 Вок. концерт, 20·45 „Тополіно Алекватоpе“ муз. ком. Ніци та Морбеля, **Рим** (420,8) 13·05 Камер. музика.

Львівське радіо.

Четвер, 26. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Оп. фантазії з гр. пл., 13·00 Полудневий денник, 13·05 Авдиція для молодших дітей, 13·20 Джезова музика льондонського радія з гр. плит, 14·00 Експортові вістки, 14·05 Збіжева біржа, комунікати, 16·00 Легка музика, спів, 17·00 Програмова скринька, 17·15 Скрипковий ресітал, 17·40 Фортепянові твори, 18·00 Жінки на зїзді поляків із закордону, 18·15 Літ. авд. „Чоловік, що бачив чорта“ (Леру), 19·00 Всячина, 19·15 Легка музика, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Львівська журналістика в XIX. ст., 20·12 Легка музика, пісоньки, 20·50 Веч. денник, 21·02 Гр. пл., 21·12 Популярний концерт, 22·00 Фізика чи метафізика „Конечність чи воля“, 22·15 Легка й танкова музика.

Пятниця, 27. липня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт сальонової музики (віденська нар. музика), 13·00 Полудневий денник, 13·05 Славні співачки з гр. пл., 13·55 З ринку праці, 14·00 Експортові вістки, 14·05 Збіжева біржа, комунікати, 16·00 Муз. радіокабарет, 16·40 Фрагмент із міждерж. ситківкого мечу Польща-Данія, 17·00 Авд. для хорих, концерт орхестри, 17·30 Орхестра Зандлера з гр. пл., 18·00 Репортаж: „Як Лисків перебув кризу“, 18·15 Солісти (спів, музика), 18·45 Проломом Стрия через Карпати, 18·55 Хвилина льв. дирекції залізниць, 19·00 Всячина, 19·15 Польська нар. музика (з гр. пл.), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Почт. техн. скринька, 20·12, 21·10 Симф. концерт (музика, спів), 20·50 Веч. денник, 21·00 Серед книжок, 22·00 Відч. „Один день на селі“, 22·15 Кабарет із гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·27 1/2 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·70, Париж 34·91, Берлін 205·25, Ціріх 172·63, Амстердам 358·20, Прага 20·00, Міляно 45·45, Нюйорк кабель 5·28 1/2, Нюйорк чеки без трансакцій.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 25. липня п. р. кооперативам платив за:

1 к.	десер. масла	2·10 зол.
1 л.	молока	0·15 „
1 л.	сметани	0·60 „
1 к.	яєць	2·25 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 25 сот. (Вчора ошибочно подано 20 сот. замість 22 сот.)

Тенденція на масло і сметану вдержана, на молоко звишкова, на яйця слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 26. липня п. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Глованього 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·90	зол.
Кури	I класа „	0·80	„
„	II „ „	0·60	„

Тенденція спокійна.

Присилайте передплату!

ОПОВІСТКИ

Дирекція Луцької Української Гімназії оголошує, що зараз вільна в Гімназії посада вчителя природи й фізики. Оферти складати негайно на адресу: Луцьк, Плоцька 92. **Дирекція.** 1—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЦІЛИЙ ЛЬВІВ має свій збірний пункт **в арендатора** фірми Скородецького. — кімната до снідань, Львів, Кілінського 2. Горяча ковбаса з муштардою, хлібом і пивом **50 гр.** Обід з 3-ох страв зол. **1·10** Пиво Пражинець 1/4 л. 15 гр. Теж пиво Габербуша і окоцімське. 11/79

ЗАНЯТТЯ на терені Галичини найдуть особи, які надаються до аквізиції. Зголошення під: „Постійний дохід 831“ Нова Реклама, Львів, Шайнохи 3. 12/56

ІНТЕЛІҐЕНТНА старша особа шукає місця господині у старшого священика вдівця або безженного. Вимоги скромні. Ласкаві зголошення: Уряд парохіяльний Ричиків, р. Czerkasy, via Stryj. 79

ПРОДАЄМО ТЕПЕР з причини кінця сезону найгарніші сукні, плащі, костюми 50% дешевше. — Магазин дамської конфекції **І. Посамент, Львів, вул. Академічна ч. 2.** 77 1—3

ОГОЛОШЕННЯ

Д-р Бабій Володимир
ВЕРНУВСЯ 73 2—3
і ординує як досі від 9—1 і 3—6,
Львів, вул. Гетманська 8/II. пов.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Сьогодні відчинено нову станицю, що влаштовує кімнатні обстанови, під фірмою **„WNETRZA STYLOWE“** ВУЛ. КЛЕМЕТИНИ ТАНСЬКОЇ (напроти каварні Жоржа) і поручає новочасні й античні меблі по дуже низьких цінах. 72 2—3

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
„ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.15
шукаючі праці . . . . . „ 0·10
слова товстим друком подвійно. „ 0·07

Остання сторінка	1/1		зол. 480·—
„ „	1/2		„ 250·—
„ „	1/4		„ 130·—
„ „	1/8		„ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.